

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING
JIZZAX FILIALI**



**RAQAMLI JAMIYATDA FAN VA TA’LIMNING INTEGRATSIYALALASHUVI:
MATEMATIKA, IQTISOD, PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYANING YANGI
YONDASHUVLARI**
mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami
(2026-yil 20-21-aprel)

JIZZAX-2026

Raqamli jamiyatda fan va ta’limning integratsiyalalashuvi: matematika, iqtisod, pedagogika va psixologiyaning yangi yondashuvlari. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to’plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Amaliy matematika kafedrası, 2026-yil 20-21-aprel 505-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur’atlar bilan rivojlantirish bo’yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e’tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarini qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma’ruza tezislari to’plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo’nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o’qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas’ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay’ati a’zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Tovboyev, t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O’ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo’rayev M.M.

Mazkur to’plamga kiritilgan ma’ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to’g’riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o’zlari mas’uldirlar.

8. Эрназарова, М.Н. (2022). Лингвокультурный аспект изучения языка в национальных группах.

ZOMIN TURIZM SALOHIYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISH

Kamolov Dostonbek Rustam o‘g‘li
O‘zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali
kamolov.dostonbek@bk.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada Zomin tumanining turizm salohiyati, undan samarali foydalanish mexanizmlari hamda hududning investitsion jozibadorligini oshirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotning dolzarbligi hududiy iqtisodiy rivojlanishda turizm sektorining muhim rol o‘ynashi bilan izohlanadi. Tadqiqotda tizimli tahlil, iqtisodiy-statistik va taqqosiy metodlardan foydalanildi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, Zomin hududi yuqori turistik salohiyatga ega bo‘lib, infratuzilmani rivojlantirish, marketing strategiyalarini kuchaytirish va investitsiyalarni jalb etish orqali uning iqtisodiy samaradorligini oshirish mumkin.

Kalit so‘zlar: turizm, Zomin, investitsiya, iqtisodiy rivojlanish, infratuzilma, turizm klasteri

Kirish

Zamonaviy iqtisodiyotda turizm sektori hududiy rivojlanishning muhim drayverlaridan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Turizm nafaqat iqtisodiy o‘sishni ta’minlaydi, balki yangi ish o‘rinlari yaratish, infratuzilmani rivojlantirish va hududiy farovonlikni oshirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Shu sababli ko‘plab davlatlar turizmni rivojlantirish orqali iqtisodiy strategiyalarini amalga oshirmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham turizm sohasini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatning turli hududlari o‘ziga xos tabiiy, tarixiy va madaniy resurslarga ega bo‘lib, ular turizmni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shular qatorida Zomin tumani alohida o‘rin tutadi.

Zomin tumani o‘zining noyob tabiiy landshaftlari, toza havosi, tog‘li hududlari va ekologik muhitining musaffoligi bilan ajralib turadi. Hududda joylashgan milliy bog‘lar, dam olish maskanlari va tabiiy resurslar uni ekoturizm va rekreatsion turizm uchun juda jozibador qiladi. Biroq mavjud salohiyatdan to‘liq foydalanilmayotgani, infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi va marketing faoliyatining sustligi turizm rivojiga to‘sqinlik qilmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi – Zomin tumanining turizm salohiyatini tahlil qilish, undan samarali foydalanish yo‘llarini aniqlash va hududning investitsion jozibadorligini oshirish bo‘yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda Zomin tumanining turizm salohiyatini baholash va investitsion jozibadorligini aniqlash uchun kompleks metodologik yondashuv qo‘llanildi.

Birinchii metod – tizimli tahlil bo‘lib, u orqali turizm sektori yaxlit tizim sifatida ko‘rib chiqildi. Ushbu tizimda infratuzilma, xizmat sifati, tabiiy resurslar va investitsiyalar o‘zaro bog‘liq holda tahlil qilindi.

Ikkinchi metod – iqtisodiy-statistik tahlil bo‘lib, u orqali turizm oqimi, daromadlar va investitsiyalar dinamikasi o‘rganildi. Ushbu metod turizm sektorining iqtisodiy samaradorligini baholash imkonini berdi.

Uchinchi metod – taqqosiy tahlil bo‘lib, u orqali Zomin tumani boshqa turistik hududlar bilan solishtirildi. Bu esa hududning raqobatbardoshligini aniqlash imkonini berdi.

Shuningdek, SWOT tahlil usuli orqali hududning kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlari va xavflari aniqlanib, strategik rivojlanish yo‘nalishlari belgilandi.

Natijalar va muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Zomin tumani turizm salohiyati yuqori bo‘lgan hudud hisoblanadi. Hududning tabiiy resurslari, ekologik tozaligi va iqlim sharoiti turizmni rivojlantirish uchun qulay imkoniyatlar yaratadi.

Birinchidan, hududda ekoturizmni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Tog‘li hududlar, o‘rmonlar va tabiiy landshaftlar turistlarni jalb etuvchi asosiy omillar hisoblanadi.

Ikkinchidan, infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi asosiy muammolardan biridir. Yo‘llar, transport va xizmat ko‘rsatish obyektlarining yetishmasligi turizm oqimini cheklab qo‘ymoqda.

Uchinchi muhim omil – investitsiyalarni jalb qilish zarurati. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, investitsiyalar hajmini oshirish orqali turizm infratuzilmasini rivojlantirish va xizmat sifatini yaxshilash mumkin.

SWOT tahlil

Kuchli tomonlar	Zaif tomonlar
Tabiiy resurslar boyligi	Infratuzilma yetishmasligi
Ekologik toza muhit	Marketingning sustligi
Imkoniyatlar	Xavflar
Investitsiyalarni jalb qilish	Raqobat kuchayishi
Ekoturizmni rivojlantirish	Ekologik muammolar

Mazkur tahlil shuni ko‘rsatadiki, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish orqali hududning turizm salohiyatini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Zomin tumanining turizm salohiyati O‘zbekiston hududiy iqtisodiy rivojlanishida muhim strategik resurslardan biri hisoblanadi. Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, hudud o‘zining noyob tabiiy landshaftlari, ekologik tozaligi, rekreatsion imkoniyatlari va iqlim sharoiti bilan turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Ayniqsa, tog‘li hududlar, o‘rmonlar va tabiiy qo‘riqlanadigan zonalar ekoturizm, sog‘lomlashtirish turizmi va ichki turizmni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, Zomin hududida mavjud turizm salohiyatidan to‘liq foydalanilmayapti. Buning asosiy sabablari sifatida infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, xizmatlar sifati pastligi, marketing strategiyalarining sustligi va investitsiya oqimining cheklanganligi qayd etildi. Shu sababli ushbu muammolarni hal etish hududiy turizmni rivojlantirishning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

Xususan, infratuzilmani rivojlantirish masalasi alohida e‘tiborni talab qiladi. Zamonaviy transport tizimi, sifatli yo‘llar, mehmonxona va xizmat ko‘rsatish obyektlarini kengaytirish turizm oqimini oshirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Infratuzilma rivoji nafaqat turistlar uchun qulay sharoit yaratadi, balki mahalliy aholi hayot sifatini ham yaxshilaydi.

Bundan tashqari, investitsiyalarni jalb qilish turizm sektorini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini

rivojlantirish, xorijiy investorlar uchun qulay sharoit yaratish va soliq imtiyozlarini joriy etish orqali investitsiya oqimini sezilarli darajada oshirish mumkin. Investitsiyalar orqali yangi turistik obyektlar qurish, mavjud infratuzilmani modernizatsiya qilish va xizmatlar sifatini oshirish mumkin.

Marketing strategiyalarini takomillashtirish ham muhim yo‘nalishlardan biridir. Zamonaviy raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar orqali Zomin hududining turistik imkoniyatlarini keng targ‘ib qilish zarur. Brending va reklama faoliyatini kuchaytirish orqali hududning xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish mumkin.

Shuningdek, turizmni diversifikatsiya qilish masalasi ham muhim ahamiyatga ega. Faqatgina mavsumiy turizmga tayanib qolmasdan, yil davomida faoliyat yuritadigan turizm turlarini rivojlantirish zarur. Jumladan, ekoturizm, agroturizm, sport turizmi va sog‘lomlashtirish turizmi kabi yo‘nalishlarni rivojlantirish orqali turizm sektorining barqarorligini ta’minlash mumkin.

Mazkur tadqiqot asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

Birinchidan, Zomin tumanida turizm infratuzilmasini kompleks rivojlantirish zarur. Bu orqali turistlar oqimini oshirish va iqtisodiy samaradorlikni yaxshilash mumkin.

Ikkinchidan, xizmat sifati va kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur. Malakali kadrlar turizm xizmatlari sifatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Uchinchidan, marketing va reklama strategiyalarini rivojlantirish orqali hududning turistik jozibadorligini oshirish zarur.

To‘rtinchidan, investitsiyalarni jalb qilish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega.

Beshinchidan, turizmni diversifikatsiya qilish orqali yil davomida barqaror daromadni ta’minlash zarur.

Umuman olganda, Zomin tumanida turizmni rivojlantirish hududiy iqtisodiy o‘rishni ta’minlashning samarali vositasi hisoblanadi. Ushbu jarayon nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki yangi ish o‘rinlari yaratish, aholi daromadlarini ko‘paytirish va hududiy rivojlanishni jadallashtirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, mazkur tadqiqot Zomin hududida turizm salohiyatidan samarali foydalanish va investitsion jozibadorlikni oshirish bo‘yicha muhim ilmiy asos yaratadi hamda kelgusida ushbu yo‘nalishda chuqurroq empirik tadqiqotlar olib borish zarurligini ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ibodullayev N. E. O‘ZBEKISTONNING TURISTIK RESURSLARI //ma“ ruzalar matni). Samarqand. – 2008. – T. 9.
2. Akbardjonovna N. A. HUDUDLARDA TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MAQSADIDA TURISTIK RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH USULLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA) //PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI. – 2025. – T. 13. – №. 01. – C. 236-239.
3. Kamolov D. ECONOMETRIC ANALYSIS OF TOURISM CLUSTER IMPACT ON REGIONAL ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM JIZZAKH REGION //Scientific practical conference. – 2026. – T. 1. – №. 3. – C. 784-788.
4. Soy M., Kamolov D. SUSTAINABLE SERVICE DELIVERY MODEL: ECOLOGICAL, ECONOMIC, AND SOCIAL DIMENSIONS //Scientific journals" D-PRESS SERVICES". – 2025. – T. 3. – №. 5. – C. 32-36.
5. Kamolov D. JIZZAX VILOYATIDA TURIZM KLASTERI RIVOJLANISHINING HUDUDNING IJTIMOY-IQTISODIY SALOHIYATIGA TA’SIRINI BAHOLASH:

STRATEGIK YONDASHUV VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 48-52.

6. Kamolov D. O ‘ZBEKISTON VILOYATLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH //Scientific journals" D-PRESS SERVICES". – 2025. – T. 3. – №. 4. – C. 49-53.

7. Kamolov D. VIRTUAL TURIZM (VR) XIZMATLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 372-374.

8. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 1-105.

Khudoyarov R., Kamolov D., Azamatov B. Economic growth, business circulation and economic development //Science technology&Digital finance. – 2024. – T. 2. – №. 2. – C. 21-24.

FORECASTING TAX REVENUES IN UZBEKISTAN USING MACROECONOMIC INDICATORS: AN INTEGRATED ECONOMETRIC AND TIME SERIES APPROACH

Madina Eshboyeva

Sophomore Student, Department of Economics, Jizzakh Branch of the National University of Uzbekistan

Tel number: (+998) 905155508

E-mail: madinaeshboyeva885@gmail.com

Sirojiddin Saitov

Teacher, Department of Economics, Jizzakh Branch of the National University of Uzbekistan

Tel number: (+998) 88 295 70 70

E-mail: sirojiddin_saitov1987@mail.ru

Abstract: This study provides a comprehensive econometric and time series analysis of tax revenue dynamics in Uzbekistan, with the objective of identifying key macroeconomic determinants and generating medium-term forecasts. Using annual data spanning the period 2010–2024, the research employs a multiple linear regression framework combined with ARIMA-based forecasting techniques to model the relationship between tax revenues and core macroeconomic indicators, including Gross Domestic Product (GDP), imports, and retail trade turnover. The empirical results indicate that the model exhibits strong explanatory power, with an R-squared value of 0.8993, suggesting that a substantial proportion of variation in tax revenues can be attributed to fluctuations in these variables. However, individual coefficient estimates reveal varying levels of statistical significance, indicating the presence of multicollinearity and potential structural complexities within the Uzbek economy. To address temporal dependencies and improve predictive accuracy, ARIMA(1,1,1) models are applied to each explanatory variable, and the resulting forecasts are used to estimate future tax revenues for the period 2025–2029. The findings suggest a generally upward trend in tax revenues, driven primarily by expansion in domestic consumption and trade activity, although signs of medium-term stabilization and fluctuation are also observed. The study contributes to the existing literature by integrating structural econometric modeling with stochastic time series forecasting in the context of a transition economy, while also providing practical insights for fiscal policy planning and revenue management in Uzbekistan²⁷.

Keywords: Tax revenue forecasting, Uzbekistan economy, ARIMA model, econometric analysis, macroeconomic indicators, fiscal policy, time series modeling

²⁷ Musgrave, R. A. (1959). *The Theory of Public Finance*.